

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Közégek, papok, gazdasági egyleti tagok és közönlő elöljárók egész évre 8 K, tanítók, közönlő és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefonszám 15.

Egy példány 10 fillér.

Telefonszám 15.

FÜSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

SZÁSZ ENDRE

FÜMUNKATÁRS:

PÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések elős árszabás szerint. Nyílt-tér so a 1 K. A nyílt-tér és hirdetések díja előre fizetendő.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Iparra székelly!

Előtted a jövő.

Iskolai évek zárultával a sajtóhasások előkelő helyein rendszerint megjelennek az „Életpályák“, „Szülők figyelmébe“ cím alá fogott okos tanácsok, melyek szülőt és gyermeket figyelmeztetnek, hogy az inproduktív pályák tulzsufoltsága a felnövő új nemzedékek elől mindinkább elzárja az érvényesülés lehetőségét s az állam és társadalom nem bírja el a proletár tömegek eltartását. Megjósolják, hogy az „uri foglalkozások“-nak nevezett pályákon kevés szerencsés ember boldogulhat. A többség egész életén keresztül csalódottan küzd diplomája mellett a megélhetésért. Ellenben a gyakorlati iparos és kereskedői pályákon jóval nagyobb százalék boldogul s szerez az önállóság és függetlenség öntudatot nevelő révén vagyont, tekintélyt és befolyást.

Én az iskolai év derekán szólok a székelly szülőkhöz és a székelly ifjakhoz s vetem föl a pályaválasztás kérdését, amikor még bőséges idő van hátra a megfontolásra és az elhatározás megérlelésére. Én is azt mondom, hogy a gyakorlati pályák felkarolása és kifejlesztése egyesek és az egész székelly nemzet részéről elsőbrendű kérdés minden egyébnél, s hogy csak ennek megértése és öntudatos ápolása nyithatja meg a boldogulásnak százféle forrásait s vetheti meg a kultúra tényleges alapjait.

Korszakos fordulóponthoz értünk, a mikor a fizikai munkát általában jobban honorálják, mint a szellemi munkát. A napidíjas két-három koronáját elérte, sokszor felül is haladja a tanulatlan napszamos keresete. Egy képzett bádogos segéd napi 6—8 koronát szerez, a köműves és ács 4—6 koronát, asztalos, lakatos ugyanannyit, a cipész, szabó sem kevesebbet, gépgyári munkás havi 100 koronától 200 koronáig viszi föl; kőfaragó napi 6—20 koronáig, a diszitó iparban: kárpitós, szobrász, festő, parquettező, cementező, stb. a munkakalkalmak szerint, a tehetség és fejlett műzslés honorálásaképpen 400 korona havi keresetet is elér, műhely- vagy gyári művezetőt 500—600 korona havi fizetéssel is alkalmaznak.

Az istenadta tehetség a gyakorlati pályákon sokkal szabadabban érvényesülhet s hogy a székellyben van fogékonyság és kellő szakképzés mellett halad is az iparban, annak illusztrálásul csak egy példát említek.

Egy általam elhelyezett székelly fiu a szücs ipart tanulta. Félzsabadulása után nyakába vette a világot és bejárta Európa nagyobb városait. Tavaly Londonból hazajött sorozásra s meglátogatott. Éppen kapóra jött, egy mintaműhely kellett volna gazdát kapjon, melyet az állam ingyen adományozott volna teljes felszereléssel. Fölkínáltam neki, de ő azt felelte, hogy még fiatal és tovább akar tanulni. Különben is, amikor önállóvá lesz, mert mindenestre hazafog jönni tudását érvényesíteni, akkor lesz neki pénze az életkezdéshez.

Tudtam, hogy egy szegény napszamosnak a gyermeke és így érdeklődtem, hogy a még alig 21 éves fiatal urnak honnan van annyi pénze.

— Londonban — válaszolt — heti 80 korona fizetésem volt. Felét elköltöttem magamra s a másik felét meggyűjtöttem.

Sorozás után elutazott Lipcsébe a szücsipari szakiskola látogatására, hogy a szabást és a szörme vegytani preparálását és festését megtanulja.

Az új nevelésű székelly iparos ifjuság soraiban számosan akadnak már hasonló jeles képzettségű ifjak, kik seregestől keresik fel Bécs, München, Berlin, Páris és London világmetropolisokat, szaktudásuk és műveltségük szélesbitésére. — Én érintkezem velük és bizonyíthatom, hogy ezek az ifju urak nemcsak szépen dolgozni és keresni tudnak, hanem a művelt társadalomban is megállják a helyüket.

A régi pántoflis, blaumontagozó mesterlegények különben is eltűntek, s az ifju generáció általában többet ad magára. A ki jobb iskolai előképzettséggel és jobb házi neveléssel lépett az ipari pályára, az természetesen gyorsabban haladt s az érvényesülés terén fokozatokat rendszeresített.

Az önállóság terén az ipari szaktudás és intelligencia még szembetűnőbben érvényesül. A mig az ipari munkás keresetben meghaladta a kishivatalnokot s

a java elérte már a középvivatalnok keresetét is, addig az önálló iparosok és kereskedők anyagiakban a magasrangu hivatalnokokkal vetélkednek. Ott, ahol a közgazdaságnak eze nágai vezetnek a közéletben. A jelenségek nálunk is mutatkoznak s legalább is egyes példákat már lehet látni. Természetesen azoknál, akik nem csak jobb előképzettséggel léptek az iparra, hanem szakmabeli tanulásukat nem tekintették befejezettnek az inaskodás végzésével. Akik mint vándorlólegények szétnéztek a nagyvilágban, s a nagy iparvárosok erős kulturszellemeinek hatása alatt a szélesebb látókört, intelligenciát s a viszonyokhoz alkalmazkodni tudást megszerezték. Ezek igenis mintáivá váltak az iparos osztálynak. —

Soha jobb alkalma a székellységnek az ipar meggyökereztetésére, mint mostan, nem volt. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara az első lépéstől kezdve gyámolítja az iparra térő gyermekeket. A segédeknek tanulmányuti ösztöndíjak állanak rendelkezésre. A kormány az érdemes kezdő mestereknek ingyen szerszám- és gépsegélyt adományoz. A székelly körvasut közeli megnyitásával a Székellyföld jó darab része világforgalmi utvonalba fogesni, nagyobb értéke lesz az anyagnak és a munkának.

Az a nemzedék tehát, amelyik most az ipari pályára lép, sokkal szerencsésebb lesz, mint az, mely a hivatali pályán kereste boldogulását, s most reménytelenül kilincsel egy-egy szerényke állásért.

Székelly szülők, adjátok gyermekeitek az iparra, ne az elemi osztályból, mert a modern ipar több előképzettséget követel; hanem a gimnázium, vagy polgári iskola negyedik osztályából. Ha megértitek ezt az intelmet, akkor itt egykor más életviszonyok fognak előállani, a kereső ipar erőt ad a társadalomnak, éltetni és virágoztatni fogja a kulturát, mely után más osztálybeliek is boldogulnak. S a magyar hegemóniát Erdélyben majd nem lesz okunk féltetni.

László Gyula.

Tisztviselőtelep Udvarhelyen.

Egy új városrész alakulóban.

Hol lesznek az iskolák?

(Saját tud.) Tagadhatatlan, hogy az utóbbi néhány év alatt Székellyudvarhely — vagy mint a bennszülöttek emlegetni szeretik: a székelly főváros — nagyot haladt a fejlődés útján. Ha egyebet nem is említünk, az aszfalt és a villamos világítás olyan tényezők, amelyek rendszerint a nagyvárosi kényelmek alkotó elemei, a kisvárosban pedig azt az utat jelölik ki, amely a nagy vidéki gócpont kialakulásához vezet. Hogy azonban azzá is legyen, ahhoz szükséges az is, hogy a város intező körei egyéb téren is igyekezzenek okos politikával a város fejlesztés nagy munkájához hozzájárulni.

Az a terv, amely most Bodó Ferenc városi mérnök íróasztalán fekszik s amellyel legközelebb a város képviselőtestületének is alkalma lesz foglalkoznia, mindenesetre olyan, amely — ha sikerül — jelentős lépést tesz Székellyudvarhely fejlődésében. Arról van szó, hogy a közel jövőben tisztviselőtelep létesül Székellyudvarhelyen s ezzel együtt egy új városrészszel bővül a város.

A részletes tervet már elkészítette Bodó Ferenc városi mérnök s most a részletes program kidolgozásán fáradozik. A terv szerint közvetlen a Sétater mellett a Csemete-kert és környéke használatnak föl a tisztviselőtelep céljaira. Az új városrész főutcája a tervben Rákóczy-utként szereplő utvonallal lenne, amely a Barátok teréről kiindulólág egyenes irányban a vasuti pályáig vezetne. Az utat átszelő Kükküllőre hidat terveznek. Az ut baloldala középületek telkei gyanánt szerepel a tervben. És pedig mintegy három és fél holdnyi terület szolgálna a polgári leányiskola, elemi iskola és a királyi törvénytörvényes helyeül. A Rákóczy ut jobb oldala, ugyszintén a középületek körül mindenütt felparcellázott terület alkotná a tulajdonképpeni tisztviselőtelepet. Mintegy hat és egynegyed hold kerülne így felparcellázásra és ötvenhat házastelek lenne. A híd mellett legértékesebb területnek, mely 350 négyzetöl 10 ezer 400 korona volna az ára. A legolcsóbb telek ára 2 ezer 200 koronában állapított meg. Ez a rész, amely egyben a legkisebb parcella is, 110 négyzetöl nagysága.

Az egész terület a város tulajdonában van s így kisajátításra szükség nincs. Mintegy háromszázezer korona értéket képvisel az egész terület, amelynek felosztása természetesen maga után vonná a mostani csemete-kert megszüntetését. Az a terület, amely a kir. törvénytörvényes ré-

szére van fõntartva, az esetben, ha erre a célra nem volna alkalmas, szintén parcellázás alá kerülne.

Körül-belül ezeket foglalja magában a városi mérnök terve s mi a legjobban örülnék neki, ha sikerülne is. S igazán nem a mindenáron való akadékoskodás, hanem a közérdek szemelõtt tartása lebeg szemünk elõtt, mikor egynéhány szempont figyelmen kívül hagyását jelezzük. A tervben szerepel a polgári leányiskola és elemi iskola is, mint amelyek tisztán a tisztviselõtelepen volnának elhelyezhetõk. Bizonyos, hogyha ide építenék a két iskolát, esetleg a törvényszéket is, nagyban elõsegítenék a tisztviselõtelep kialakulását. Azonban nem lehet feledni, hogy iskoláról van szó s egy jövendõbeli városrész érdekeiért nem szabad feláldozni ugyszólván az egész város érdekét. Mert semmiképpen nem helyeselhetjük, hogy a két iskolát a város középpontjától messze kívül esõ helyen építsék föl s apró gyõnge elemi iskolás gyerekeket arra kényszerítsenek ezáltal, hogy mindennap négyszer-ötször tegyék meg az oda vezetõ hatalmas utat. Ha valahol, úgy az iskolák helyének kijelölésénél feltétlen szükség, hogy az épület a város szívében, központján, hozzáférhetõ helyen legyen. Ha arról volna szó, hogy a kerület igényeinek megfelelõ egy-két tanítós iskolának jelöljenek ki helyet a tisztviselõ telepen, semmi kifogásunk nem volna a terv ellen. Így azonban kötelességünknek tartjuk tiltakozni. Egy városrész fejlődését kierõszakolni nem lehet. Mi azt hisszük, hogy a tisztviselõtelep a két iskola nélkül is igen rövid idõ alatt kiépül. Székelyudvarhely a tisztviselõk városa s mi bizonyosra vesszük, hogy hamarosan akad majd megfelelõ ajánlkozó, ha az egyes parcellák megszerzésének végleges feltételei nyilvánosságra kerülnek. Az iskolák számára akad majd a város belterületén megfelelõ telek s bizonyos, hogy a tisztviselõtelep ezek nélkül is egyik legszebb részévé fog kifejlõdni Székelyudvarhelynek.

A székely akció.

Dolgozik a kirendeltség.

(Saját tud.) Az a hatalmas mozgalom, amely ugyszólván az egész társadalmat sorompóba szólította a veszendõ székelység megmentésére, ha sokra nem is, de egy jelentõs eredményre rámutathat: a székely kirendeltségekre. Kicsiny méretekben ugyan, szegényes eszközökkel, de a székelyudvarhelyi székely kirendeltség derekasan kiveszi a részét a székely akcióból. Azok az alábbi sorok, a melyek a kirendeltségnek a legutóbbi napokban végzett munkájáról számolnak be, nemcsak a kirendeltség életrealóságát, hanem a vezetés hivatott voltát is bizonyítják. Tudósításaink ezek:

Tejszövetkezetek a megyében.

A földmivelésügyi miniszter a kis-solymosi tejszövetkezetnek 1800 K államsegélyt engedélyezett. Ezzel a megyében a tejszövetkezetek száma 18-ra emelkedett. Új tejszövetkezet fog alakulni Héjjasfalván az ottani székely gazdakör tagjaiból, kik mint

már említettük a székelyföldi miniszteri kirendeltség hatáskörébe lettek — az õ kérésükre — bevonva és az udvarhelymegyei megbízott gondozása alá lettek beosztva.

Háziipari tanfolyamok.

Hogy a hosszú téli napokon a falusi nép a korcsmázástól elvonassék és a használható foglalkozásokhoz szoktattassék, szerte az országban háziipari tanfolyamok tartanak a földmivelésügyi miniszter segítségével. Nálunk Czirmes Bálint kereszturi tanítóképezdei gazdasági szaktanár is kap erre külön dotációt, hogy az ottani vidéken rendeztesen ilyen háziipari többnyire fafaragó tanfolyamokat. A miniszteri kirendeltség az õ külön dotációjával a vármegye más részén tart ilyen tanfolyamokat. Szentkirályon méhkaptárkészítõ tanfolyam folyik Bese János alcuthi méhésztanár vezetésével igen szép eredménnyel. Nemcsak a helybeliek, de távolabbi falvak méhészei is részt vesznek ott és készítik az országos hármás deszka kaptárakat. Oroszhegyen, Vargyason, Homoródalmáson képzett kereskemesterek vezetése alatt fafaragó tanfolyam folyik. Derzsbén az ott létesített 1 holdas füzfatelepe vészõjének földolgozására ugocsamegyei kosárfonó mester vezetése mellett füzefonó tanfolyam indul meg. Ugyancsak itt fog megindulni egy Veszprém megyébõl hozott bakonyi fafaragó mester vezetése mellett a bükkfából készített világhírû bakonyi lapát, villa, gereblye és talicskakészítõ tanfolyam, úgy azonban, hogy háziipari szövetkezet is létesül és ezentúl piacra fognak a tagok dolgozni. A miniszteri kirendeltség tervbe vette még egy kefekötõ tanfolyam létesítését is.

Ingyenes népkönyvtárak.

Darányi földmivelésügyi miniszter — a miniszteri kirendeltség elõterjesztésére — a vágási, nagykedei, székelyvécei és székelyszállási gazdaköröknek 100—100 kötetbõl álló népkönyvtárt és szekrény beszerzésére 20—20 koronát engedélyezett. Ohajtandó volna, hogy ezen áldásos intézményt minden jóra való gazdakör szerezné meg magának, hogy tagjait a téli korcsmázástól elvonja és lelkületét művelje az olvasás által.

Államsegély legelõvásárra.

A tordátfalvi gazdakör 30 tagja két év elõtt megvásárolta a varsági havasalján a Szilágyi nevû közel 200 holdas legelõterületet. Az volt a céljuk, hogy a területen, miután Tordátfalva községnek legelõje alig néhány hold, tehát a gazdák növénydekmarhájukat nyári legelõn tartani nem tudták, fejlesztik szarvasmarhatenyésztésüket. A megvett legelõ azonban rendkívül silány volt, a két évi szárazság miatt pedig a fűnövése is oly gyenge, hogy azon a növénydekmarha csak selymõdött s mindössze talán 3 hold tudott csak egy borjut nyári legelõn kitartani. A miniszteri kirendeltséghez fordultak tehát legelõjavítási segélyért. A korhadat fatuskókat fõlzedték, elégették, borókabokrokot gyökerestõl kitakarították, a nagy és sűrû köveket nagy rakásokba gyűjtötték, a szõrfüves területet fektetés által megtrágyázták, fűmaggal bevetették, megfogasolták, egyszóval igen szép szorgalmas munkával a legelõnek most majdnem felét már használhatóvá tették, jobb

és nemesebb fűvet termõvé, míg azelõtt nyári élelmet talált a legelõn 50 drb üszõ, addig ujabban — a szárazság dacára — 120 drb állat legelt ott, a kirendeltségtõl kapott államsegélyt a vételár tartozásuk csökkentésére a takarékpénztárba fizették. Az értelmes, ügyes, szorgalmas népnek most legutóbb Darányi földmivelésügyi miniszter — a miniszteri kirendeltség javaslatára — négyezer korona államsegélyt utalványozott, hogy értelmes igyekeztüket és szorgalmukat megjutalmazza, és a legelõvásárlási tartozásaik terhével õket megkönnyebbitse.

POLITIKA.

— A helyzet képe. —

Ugyancsak szürkén, unalmasan kezdõdött az esztendő második hónapja s ezzel együtt a hét is. Általános csend a jellemzõ a hét eddigi napjaira, ámbar igen félõs, hogy itt a nagy viharokat megelőzõ csendrõl van szó. A hét kiemelkedõ politikai mozzanatai ezek voltak:

A debreceni választás.

A debreceni választás, amely a függetlenségi párt fényes gyõzelmét jelenti, még most is sok vitára adott alkalmat. Csanak Jánosban, aki 600 szótõbbséggel gyürte legr. Dégenfelde, elvõ, régi függetlenségi embert nyert a párt s megválasztásában annak dokumentumát látják, hogy dacára a sok rágalomnak, a függetlenségi párt ma is az a nép elõtt, ami idáig volt: a tiszta, hamisítatlanul becsületes magyar politika megszentelõje.

A Ne temere.

A hét elején került nyilvánosságra a döntés a szentszék részérõl az országos hullámokat veri Ne temere pápai dekrétum ügyében, habár nem is véglegesen. A pápa a vegyes házasságokra vonatkozó új intézkedéseket további egy évre felfüggesztette. Egy évig tehát lekerül a napirendrõl az ominózus ügy.

A miniszterelnök Bécsben.

Azok, a kik a miniszterelnök bécsi utjától bármi irányban döntést vártak, nagyon csalódtak. Wekerle miniszterelnök hétfõn utazott Bécsbe s még a délután folyamán felkereste Aerenthal báró külügyminisztert és Burián báró közös pénzügyminisztert. Külpolitikai kérdésekrõl tárgyalt a miniszterekkel s kedden a királynál jelent meg, hogy a politikai helyzetrõl jelentést tegyen. Hivatalosan azt jelentik ki, hogy a miniszterelnök keddi kihallgatása csupán tájékoztató jellegû.

A képviselõház.

Szombaton befejezõdött az adóreform vitája, hétfõn és kedden nem tartott ülést a képviselõház. Szerdán megkezdtek az adóreform részletes tárgyalását.

As önálló bank.

Bécsi hírek szerint a bank-kérdésben folytatandó tanácskozásokat még e héten megkezdik. A tárgyalások elõreláthatólag azon elaboratum alapján indulnak meg, melyet a magyar kormány a kartell-bank ügyében szerkesztett. Wekerle miniszterelnök — állítólag — már meg is nyerte erre Kossuth Ferenc memorandum-szerû jóváhagyását. A végleges döntés elõtt a király elnöklete alatt koronatanács lesz.

SZINESKÉPEK

AZ ÜZLET-ÜZLET. — A PÁRBAL. — A TELEFON.

Nagyobb társaságban politikáról esett szó a napokban. Egy öreg deresedõ fejû ur, aki eddig nem vett részt a vitában, egyszerre megszõlalt:

— Ausztria is olyan üzletet akar Magyarországgal kötni, mint az én falum korcsmárosa.

Beállított a korcsmájába nagy sírással egy parasztasszony.

— Mi a baj Julis hugom?

— A kis fiamat kellene megkereszteltetni, de a pap addig nem keresztel, amíg nyolc pengõt nem fizetek.

— Csak az a baj? Nesze itt van 10 forint, kereszteltesd meg a gyereket s hozd vissza a két pengõt nekem.

Elment az asszony s délután hálalkodva hozza a két pengõt.

Az Isten áldja meg szomszéd, jót tett velem. De miért is tette, hiszen soha sem szokott adakozni máskor?

— Hadd el fiam, az üzlet-üzlet.

— Nem értem.

— Hát értsd meg. A te gyereket megkeresztelte a pap, ez neked jó. Én kaptam két jó forintot, ez nekem jó. A pap kapott egy hamis tizest, ez pedig neki jó, miért olyan fukar, hogy a szegény asszony gyereket ingyen meg nem kereszteli.

Ausztria is akar adni egy hamis bankot s nekünk is jó lesz — ha lesz lelkünk feladni az önálló bankot! —

Ez a történet még abból a ré jó világból való, mikor az emberek még — jó vicceket is tudtak csinálni. Marosvásárhelyen, a székely társ-városban, az ötvenes években nagy feltûnést keltett az a lovagias ügy, a mely a kollegium nagyhirû profeszora, Mentovich Ferenc és egyik tanártársa között keletkezett. Annál többet kacagtak az ügy radikális megoldásán.

A nagyerdõben állott szombe a két ellenfél. A segédek feltették a formális kérdést; kibékülnek e?

Egyikünk ma itt halva marad — jelentette ki zordul Mentovich ellenfele.

Egyéb sem kellett Mentovichnak. Nyugodtan zsebre vágta a pisztolyát: — Igen? Akkor te csak maradj itt barátom, ha éppen megakarsz halni.

Sarkon fordult és kiabálhattak neki, mintha semmi sem történt volna, besétált a városba.

Este — és itt jön a dolog legérdekesebb része — nyugodtan tarokkozott együtt a megbékélt ellenféllel.

Egy ismert udvarhelymegyei földbirtokosról szól a krónika. Hogy kirõl, azt már nem árulhatjuk el, azt tiltja a diszkrétció.

A birtokos nemrég telefont vezetett be a házába. A dolgozó szobáját összekötötte az istállóval is, a Pista rezidenciájával. Egyre azonban nem számított.

Pista barátunk mindenütt inkább tartózkodott, csak az istállóban nem. Hol a takarmány-szerûben foglalkozott, hol pedig betért haza egy kis paprikás szalonárra.

Tõle aztán berreghetett a telefoncsengõ. Legfõlleg a lovak ijedezhettek a különös hangtól.

Ilyenformán tehát kárba vesztett volna a telefon, ha a földbirtokos

meg nem oldja a csomót. Kitalálta a legelméletesebb módszert s most ha telefonálni akar, kiáll az ajtóba s elkiáltja magát:

— Pista, siess a telefonhoz, beszélni akarok veled.

És ez a legcsalhatatlanabb módszer, most már mindig besziet telefonálni.

KÜLÖNFÉLEK.

— **A főispán Budapesten.** Ugron Ákos főispán kedden több napi tartózkodásra hivatalos ügyei elintézésére a fővárosba utazott. A főispán csak a hét végén érkezik vissza Székelyudvarhelyre.

— **Kinevezés.** A kereskedelemügyi miniszter Szentpétery Ferenc helybeli posta- és táviratbiztosítási jelenlegi állomáshelyén posta- és táviratfőtisztnek nevezte ki. A jól megérdemelt előléptetéshez szívesen gratulálunk.

— **Tisztújítás a Kaszinóban.** A kaszinó január 31-én tartotta választó közgyűlését Ugron Ákos főispán elnöke alatt. Az elnöki megnyitót, titkári és háznagy jelentést örömmel vették tudomásul a tagok, mert a múlt évi állapotokhoz képest a kaszinó viszonyaiban határozott előhaladásról szóltak. Ezután Fás Gyula korelnöksége és Hegymegi Kiss Pál korjegyzősége mellett megajánlották a választásokat. A régi választmány és tisztikar tagjait jórészt egyhangulag választották meg azzal a különbséggel, hogy Szabó Gábor vármegyei tb. főjegyzőt szótöbbséggel alelnöknek, Dr Szövényi László pénzügyi fogalmazót ugyancsak szótöbbséggel háznagynak, Dr Sebessy János alispánt egyhangulag első választmányi tagnak, br. Orbán Jánost pedig 19 szavazattal pótválasztmányi tagnak ujonnan választották meg. Így tehát végre a Kaszinó választmányában a vármegyei tisztviselők és a fiatalabb generáció is képviselve van. Az elnöknek újból megválasztott főispán igen szép szavakkal mondott köszönetet az új tisztikar és választmány nevében.

— **Az épülő Székelyudvarhely.** A város mérnöki hivatalában egész sor új építkezésre tették meg az előkészületeket. Ahogy az idő annyira enyhévé válik, hogy az építkezést nem gátolja, megkezdik a sósfürdői hid építését. A Kuvar oldalon, a katonai kórházzal szemben folyamatban van már egy katonai barak építése s a munka itt is csak a hideg miatt megy nehezen.

— **Fő a katonazene.** Székelyudvarhely, a jámbor kisváros tudvalevőleg évenként egyszer, tegtőlebb kétszer részesül ebben a szerencsében, hogy a modern operett irodalom válogatott ötlettelenségeit rendszerint egy cseppet sem válogatott színtársulat jóvoltából végig élvezze. A közönség azonban mégis érthető türelmetlenséggel lesi az első híreket, amelyek a változatossággal kecsegtető színtársulatról szólnak. Ezért érdemesnek tartottuk Szilágyi Dezsőt — a színikerület társulatának direktorát, aki most Marosvásárhely műértőinek lelkebe csepegteti a kultúra magvait — megkérdezni a

székelyudvarhelyi program és az érkezés ideje felől.

— Kitünő darabokat fogunk előadni, — mondta meglepően velős rövidséggel Szilágyi — körülbelül április elején megyünk Udvarhelyre. De ami a legfőbb, ezt írja meg kérem, *katonazenekart viszünk*, az lesz a zenekarunk. — Mindezt hódolattal vesszük tudomásul s ime rögtön a közönség tudomására is hozzuk, egy szerény megjegyzést azonban nem mellőzhetünk el. Szép, szép az a katonazene direktor ur, örülünk neki, de azért talán mégis a program, a társulat a fő. S csak azután jön a — katonazene...

— **Szent Antal est.** E hó 7-én a következő érdekes műsorral tartják meg a Szent Antal estélyt: 1. Bevezető ének szent Antalhoz. Éneklő harmonium kísérettel: Szabó Antal kántor. 2. Szaval Bálint Veronika. 3. Szabadelőadást tart Gróf Mikes János főesperes-plebános. 4. Melodramát ad elő Gál Alajos VIII. o. t. 5. Énekel Manchen Margit, zongorán kíséri ** 6. Hegedül Barcsay Béla joghallgató. 7. Szaval Dolny Etelka. 8. Befejező éneket ad elő Szabó Antal kántor. Az estély kezdődik fél 8 órakor. Rendezők Kovácsy Jenőné és Fröhlich Ottóné.

— **Ünnepelt székely író.** A székely képviselők és írók szombaton este lakomát rendeztek Fülöp Áronnak, a képviselőház főkönyvtárosának a tiszteletére abból az alkalomból, hogy „Csaba” című székely tárgyú epossa megjelent. A lakoma alatt leleplezték az ünnepelt írónak Istók János által készített mellszobrát. Endrődi Sándor, a kiváló költő tréfás beszédben köszöntötte fel az ünnepeltet.

— **Veszedelemes farkaskaland.** Sepsiszentgyörgyi tudósítónk írja: Kandel János berecki székely ember, Ojtozon keresztül a román határra akart menni. A polyánai erdő közepén egy sok tagból álló farkaskalpa tört elő hirtelen. A megrémült ember egy magas fenyőfára menekült, honnan tele torokkal segítségért kiáltozott. E reménytelen, kínos helyzetben töltött Kandel 16 órát, míg végre Domján Teofil berecki tanuló oda nem érkezett szülőinek cselédségével és éjfél 3 órakor kiszabadította veszedelemes helyzetéből. Domján Teofil valóságos csatát vívott a vérengző bestiákkal; három közülök agyonlőttek, a többieket a cselédek nagy fakarókkal verték szét. A halál torkából kiszabadult Kandel a kiállott izgalmak miatt nagybeteg fekszik Berecken.

— **A Népművelési Egylet estélye.** A városi szegény gyermekeknek tanyszer, tankönyv és ruhaszegélyezése céljából, a népművelésügyének szolgálatában álló Népművelési Egylet, folyó hó 1-én úgy erkölcsileg, mint anyagilag szépen sikerült műsoros estélyén színre került Katona Sándor, „A Migrán” c. 1 felvonásos bohózata. A darab szereplői: Dr Békés Imre ügyvéd: Boez Endre, Adél a felesége: Bittner Helén, Kozmász: Dr Szövényi László, Alice: Flórián Margit, Miska: Szemerjai Károly, Egy paraszt: Bodrogi Balázs, Hordár: Péter Géza, Rendőr: Nagy Gusztáv, mindnyájan sikerülten játszották szerepüket; adarabot Dr Szövényi László rendezte, a sugó pedig Fischer Ferenc volt. Jól mulattott,

sokat nevetett a közönség ezen darabon. Ezután Horváth József és Paál Sándor kellemes duett énekkel szereztek élvezetet a közönségnek, míg Gönczi László „Cinka Panna” c. melodráma előadása által, melyet zongorán Kassay Irén, cimbalmon Gyertyánossy Iluska, hegedűn Dézsy Lajos kísért, bilincselte le a hallgatóság figyelmét. Sikerült pontja volt a műsornak a „Szerenád”, melyet Bittner Zsuzsanna, Boga Janka, Flórián Margit, Finkér Stefánia, Manchen Margit, Szemerjai Károlyné, Biró János, Gyerkes Mihály, Horváth József, Kapdebő József, Paál Sándor, Péter Géza, Szabó András és Antal közreműködésével alakított vegyes kar énekelt, Kertész Albertné zongorakísérete és Paál Sándor vezetése mellett, a közönség élénken megnyilatkozott tetszésére. Az élvezetes műsor végeztével vidám hangulat mellett tánc kezdődött és tartott reggelig. Az estély bevétele mintegy 720 K, kiadás 390 K, maradvány 330 korona körül van. A pontos számadással, valamint a felülfizetések nyugtázásával lapunk jövő számában fogunk beszámolni.

— **Jubilál a jegyző-egylet.** Láthatott gyűlést tartott kedden a vármegyei jegyzői egylet. Elsőnek a múlt évi zárszámadás került tárgyalásra, a melyet egyhangulag elfogadtak. Tárgyalták az eltartásra szorult gyermekek ellátási költségeinek hordozása alól a községek felmentését. Elhatározták, hogy a kismalmok védelme érdekében előterjesztést tesznek a törvényhatósághoz. Kiemelkedő pontja volt a közgyűlésnek a megyei jegyzői egylet történetének bemutatása, melyet Gálffy István elnök irt meg precíz tájékoztatóval és hű szellemben. Különös érdeklődést keltett a legutóbbi három év története, mely dokumentuma a jó közigazgatás érvényesülésének, a haladásnak és a jegyzői állás tiszteletre méltóságának. Mindezek a vármegye vezető férfainak a főispán, alispán, főjegyző, főszolgabírák nevéhez vannak fűzve a munka szeretetével és ragaszkodással. Ez a ragaszkodás nyilatkozott meg önként a gyűlésen a jelenvolt alispán lelkes éltetésében, ki a közbeszédben is együtt volt jegyzőivel. A jegyző egylet történetéhez, mely alkalmoszerű kiadásban fog megjelenni Dr Paál Árpád főjegyzőt kéri fel az előszó megírására. Végül a közgyűlés 60 K-t szavazott meg néhai Katona Ferenc volt korondi jegyző tagjának síremlékére. A szűk anyagi viszonyok között levő egylet bő nagylelkűségét hirdeti e nemes cselekedet. 25 éves jubileumi ünnepségének előkészítésére az elnök vezetése alatt bizottságot küldött ki az egylet.

— **Polgári fillérestély.** A helybeli polgári önképzőkör e hó 9-én (kedden) este tartja meg legközelebbi fillérestélyét, melyet Fischer Ferenc elnök és ifj. Szemerjai K. alelnök, valamint Tamás Ilonka, Tamás Annuska, Horváth József és Kovács Árpád rendeznek. Az estélyen Dr Hegymegi Kiss Pál főispáni titkár tart felolvasást. Finkér Irén és Horváth József énekel. Szaval Loschdorfer Ervin. Hegedű duettet játszik Schmidt Károly és Keresztes Károly. Bittner Zsuzsika pedig monologot ad elő. A műsort éjfélig tartó tánc követi.

— **Nincs előleg!** Ezt a szomorú hírt a vármegye házába vitte meg egy szomorú hangú leirat, amelyben a miniszter a tisztviselők előlegeinek megszorítását jelenti be. Utalva az előlegek körüli zavarokra, elrendeli Andrassy Gyula gróf bel-

ügyminiszter, hogy aki korábbi fizetéselőleggel hátralékban van, előleget egyáltalában nem kaphat. Az előleg törlesztése 12 egyenlő és szakadatlan részletben történik s a 12 hó letelte előtt még akkor sem adható, ha a korábbi előleg törlesztetlen részletei egyszerre visszafizettetnek is. A rendeletet most vette kézhez Sebessi János dr alispán s közölte a tisztviselőkkel.

— **Székelykeresztur — nálunk.** Kedden este ugyancsak zajos volt a Kossuth-Lajos utca A Budapest előtt egymást váltották fel a szánok, a lovak prűszkölve fújták ki magukat, mert hát Kereszturtól ugyancsak hatalmas az út Udvarhelyig. És kedden a székely társ-város intelligens közönsége adott találkozót egymásnak Székelyudvarhelyen, abból az alkalomból, hogy a kereszturi ifjuság eljött hozzánk vendégszerepelni. A derék kereszturiak ugylátszik egy napra sem tudtak elválni a fiataloktól, eljöttek tehát hozzánk, hogy itt is együtt legyenek velük. Nyolc óra körül aztán egymás hátán tolongott az igazán szűknek bizonyult teremben vegyesen udvarhelyi, kereszturi. Örült, aki nem szorult ki a teremből. S mindjárt most konstatalhatjuk, hogy a nagy érdeklődés nem volt oknélküli. A multság kitünő sikerét méltóképpen mozdította elő a „Csalódások” pompásan összevágó előadása. Kisfaludy Károly kedves vigjátéka a közvetlen előadás rendkívüli hatást ért el. A szereplők mindegyike: Horváth Lajos, Radó Dénes, Lányi Irénke, Solyosi Soma, Csonka Árpád, Horváth Irénke, Bándi Rózsika, Farkas Gábor, Pelczér Vilma, Szalontai Gábor, Páll Dénes, Marossy Gyula, műkedvelőknél igazán páratlan rutinul feleltek meg feladataiknak. Egyenként és összesen jók voltak mindannyian. Ezután tánc következett, amely a reggeli órákig tartott. Végül még csak azt jegyezzük ide, hogy a bevétel meghaladja a kilencszáz koronát. A „Csalódások” tehát semimi irányban nem hoztak csalódásokat.

— **Illembhely a sétatéren.** Régi panasz válik szükségtelemmé a közel jövőben. Most már a megvalósulás stádiumába jutott a két illembhely felállításának kérdése. Egyik a sétatéren fog felállítani s az előállítási ár egynél-egynél mindössze 360 koronába kerül. Igen helyes volna, ha a város foglalkozna az utcai illembhelyek felállításának kérdésével is, ami mindenesetre köz-szükségletet pótolna.

— **Tánccal egybekötött hangverseny.** A székelykereszturi állami tanítóképző-intézet ifjusága — a tanári kar vezetése mellett — folyó hó 20-án (szombaton) este 8 órakor kezdődőleg Székelykereszturon, a Walter Ferenc új disztermében, segítő pénztára javára, Lengyel Gyula zenetanár elnöke alatt, tánccal egybekötött hangversenyt rendez. A műsor 10 válogatott pontból áll és a meghívókat közelebről kibocsátják.

— **Bélyegzők** megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállítatnak **Betegh Pál** könyv- és papirkereskedéséből Székelyudvarhely.

A szerkesztőség felé:
Betegh Pál
Könyv- és papirkereskedés
Székelyudvarhely

ANGOL-KÓR.

Ama kiváló és koncentrált táplálék, a mely a SCOTT-fele Emulsió ban foglaltatik, táplálja a csontokat, s azokat keményekké teszi. E szer hatása alatt a csontokat körülvevő hus egészséges és szilárd lesz.



Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-fele mód-szer védjegyét a — halászi — kérik ügyelembe venni.

Az általános egészség a SCOTT-fele Emulsió

hatása alatt rohamosan javul és az angolkóros gyermekek époló rózsás és viruló arcszint kapnak, mint az egészségesek. Az orvosok állandóan ajánlják a

SCOTT-fele Emulsió

használatát.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f.
Kapható minden gyógyszerháznál.

Szép
jelmezruhákat

estekre olcsón lehet kölcsön venni

Karda Dénes

fűszerkereskedésben Székelyudvarhely, Kossuth Lajos utca 61. sz.



1397—1909 tkvi sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. igazságügyminiszter 1906. évi július hó 6 án 14114—1906 szám alatt elrendelte, hogy a székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatósághoz tartozó Korond község telekkönyveibe felvett mindazon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi 29. t. c., 1889 évi 38. t. c. és az 1891. évi 16. t. c. cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának

bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatottassék.

E célból a helyszíneljárás Korond községben 1909. évi március hó 16-ik napján fog kezdődni.

Ennelfogva felhívtnak:

1. mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, a kiküldött bizottság előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel.

2. mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átratra az 1886 évi 29. t. c. 15—18. §-ai és az 1889 évi 38. t. c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy odahassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben ezuton jogait nem érvényesíthetik és a Lelyeg és illeték elengedési kedvezménytől esznek.

Továbbá mindazok, kiknek tényleg már megszünt követelésekre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve; ugyszinten az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jogoknak törlését kerelmezzék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvanítása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől esznek.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1909. január hó 25-én.

BARDOZ ÁRPÁD,
kir. törvényszéki albiró.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Széna első minőség eladó egy asztaggal

Korond fürdőn. — Értekezhetni levél útján Gáspár Gyulánál Maros Vásárhelyen.

Eladó beltelek. Székelyudvarhely, Bathory-ut 2. sz. alatt levő épületes beltelek eladó. Értekezni Pálhegyi Mózes agyagfalvi lakossal lehet.

Árlejtési hirdetmény.

Székelyderzs község (Udvarhelym.) tizenkilencezer koronás költségvetéssel az építendő körjegyzői lak és község házára 1909. febr. 21-iki határidővel árlejtést hirdet.

Az árlejtés megtartására 1909. február 21-én délután 4 óráját tüzzük ki a körjegyzői irodába.

Árlejtési feltételek, tervrajz és költségvetés, valamint egyéb tudnivalók a körjegyzői irodában bármikor megtekinthetők.

Bánatpénzül 10 százalék tenendő le készpénzben.

Kelt Székelyderzs, 1909. január 25.

Ifj. Toró Dániel közs. bíró. Koncz János körjegyző.

Pollitzer sérvambuloriuma

nyilvános orvosi rendelő-intézet sérvbajok, ferdénőttek és amputáltak részére.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz., földemelet.

Az intézet szakorvosa bárkinek teljesen díjtalanul rendelkezésére áll. — Az orvosi vizsgálat igénybevétele vásárlásra nem kötelez.

Orvosi ellenőrzés! Mérsékelt árak!

Egyéni speciális kezelés!

Szabadalmazott sérvkötők már 5 koronától feljebb.

Vidéki megrendelések az intézet szakorvosa által lelkiismeretesen felülvizsgálatnak s pontosan és legnagyobb útközlés mellett eszközöltetnek.

Higiénikus öltökek a legfinomabb minőségben orvosi ajánlva és sterilizálva. — Feltétlenül megbízhatók. Tucatanként 2—16 koronáig.

Ugyanott most jelent meg: „Az ember egészsége” című orvosi műt. mely kizárólag a sérvbajjal, annak el lennével és kezelésével foglalkozik. E munkát bárkinek díjtalanul és zárt borítékban küldi meg az intézet igazgatósága.

Nyomdász - tanuló-

nak 2—4 középiskolai osztályú végzett fiut felvesz Betegh Pál villamos erőre berendezett könyvnyomtató intézetébe

Aki nálunk hirdet,

annak sikere van. A hirdetés szövegezésében szívesen segítünk; kívánatra klisé is beszerzünk.

Kitünő főzött
ECET
nagyban és kicsinyben, állandóan előnyös árak mellett kapható
Csia Aláás
ecetgyárban Székelyudvarhely, Pelóu-utca (ezelőtt Cigány-utca) 22. szám alatt.
1116 minőségű honi gyármanly!

Elvállal teljes iroda- és iskola-berendezéseket olcsó áron

SZEKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2-szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len legjobb magyar gyártmányú diszlevélpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász- képes levelezőlapok 20-féle helybeli felvétel, levélpapírosok stb. Nagy választék tájképes virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

Állandóan kaphatók mindenféle kész nyomtatványok. u. m. községi, körjegyzői, szolgabiroisági, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS
KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS
PAPIRKERESKEDÉS

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház)

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acéttollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárazak, disztollszárazak. Ironok, fekete, színes és másoló-ironok, notes-ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, iron-hegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajelző kréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedüvonó, hurok, hegedü-iskola, hegedü-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek, tük. Hangoló-sipok és okarinák. Monogramok fehérnemű és levélpapírjelzésre. Kézi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fém-ből, erdészkalapácsok gyári áron.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjúsági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes „Magyar Könyvtár”. A székelyudvarhelyi középiskolákban és a városi és megyei elem népskolákban használában levő összes tankönyvek raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek zsebkönyvek (notesek), pénztár-tömbök (Block), bárca és szelvénykönyvek.

Körzök,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itató-deszkák, olaj-szfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, toll-állványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyeg-szegek, kapcsok stb.

A Székelyföld legnagyobb kész nyomtatványraktára.

Nyomatott Betegh Pál villam-motoros könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt. 1909.